

Fekete Imre

Modern átverések

avagy
IT biztonság a hétköznapiakban

BBS-INFO – 2019.

Minden jog fenntartva! A könyv vagy annak oldalainak másolása, sokszorosítása csak a kiadó írásbeli hozzájárulásával történhet.

A könyv nagyobb mennyiségben megrendelhető a kiadónál:
BBS-INFO Kft. www.bbs.hu Tel.: 407-17-07

A könyv megírásakor a szerző és a kiadó a lehető legnagyobb gondossággal járt el. Ennek ellenére a könyvben előfordulhatnak hibák. Az ezekből a hibákból eredő esetleges károkért sem a szerző sem a kiadó semmiféle felelősséggel nem tartozik, de a kiadó szívesen fogadja, ha ezen hibákra felhívják figyelmét.

Papírkönyv ISBN 978-615-5477-84-3
E-book ISBN 978-615-5477-85-0

Kiadja a BBS-INFO Kft., Budapest.
Felelős kiadó: a BBS-INFO Kft. ügyvezetője
Nyomdai munkák: Biró Family Nyomda
Felelős vezető: Biró Krisztián ügyvezető igazgató

Előszó

Adatvédelemmel foglalkozó szakemberként úgy tapasztalom, hogy napjainkban az IT biztonsági téma egyre felkapottabb, a felhasználók mégsem elég tájékozottak a rájuk leselkedő veszélyek tekintetében. A tudatosság-fokozó oktatásokon elhangzó száraz tananyagot a résztvevők hamar elfelejtik, hosszabb távon inkább csak a történetek maradnak meg. Ezt felismerve készült ez a könyv, mely 25 különböző tanmesét tartalmaz IT biztonsági témában. A történetek szereplői, a párbeszéddek kitaláltak, de a bennük szereplő veszélyek nagyon is valóságosak, bárki, bármikor találkozhat azokkal a mindennapokban. Ezért célom volt, hogy könnyen befogadható formában hívjam fel rájuk Olvasóim figyelmét.

Minden egyes történetet annak megértését vagy az abban szereplő fenyegetés elkerülését segítő magyarázat vagy tanács követ. A könyv függelékében jelezzük a felhasználói tudatosságot oktató szakemberek számára, hogy milyen tananyagba illeszthető be az aktuális fejezetben szereplő történet.

Úgy gondolom, hogyha az Olvasóm a könyv elolvasása után tudatosabb online jelenlétre törekszik, akkor elértem célomat, és sikerült fokozni az IT biztonságot a hétköznapiakban.

Végezetül szeretném megköszönni családomnak a könyv megírása közben irántam tanúsított türelmüket.

A szerző

1. történet

A mágus

Július közepe volt. Sorra dőltek meg Magyarország meleg rekordjai, de hóhullám ide, hóhullám oda Tóth Jolika tudta, hogy sajnos idén sem fog tudni a szomszédos megyeszékhelynél messzebb utazni. Ezen a hétvégén is leengedett redőnyök mellett barátai és ismerősei nyaraláson készült képeit nézegette kedvenc közösségi oldalán, s közben magában arra gondolt, milyen jó lenne, ha ő is megengethetné magának, hogy ilyen helyekre eljusson. Kiment a fürdőszobába, és a tükörben csinált magáról néhány mosolygós szelfit. Hadd lássák az emberek, milyen boldog is ő – gondolta magában, miközben feltöltötte, és megosztotta az előbb elkészített képeit. Alájuk csak ennyit taggelt: #BoldogÉlet. Remélte, hogy tíz kedvelésnél nem kap kevesebbet az új posztja. Elunva a reagálásokra várakozást,

kiment a konyhába és egy – a szörfölése közben talált – recept alapján ebédet készített magának. Az étel hamar elkészült, de mielőtt elkezdett volna enni, még szomorkodott egy sort azon, hogy az interneten megtalálható képeken mennyivel szebben is nézett ki ebédje.

Jóllakottan visszaült a gépe elé, és közösségi oldalán elkezdte pörgetni a friss bejegyzéseket, melyek között egy érdekes hirdetésbe futott bele: Vásárolna? Utazna? De nincs elég pénze? Mátyás mágus segít Önnek. A mester az arra alkalmasak bankszámlájára pénzt tud küldeni az éteren át. Önnek nincs más dolga, mint elküldeni Mátyás mágusnak, azt három jegyű számot, ami először az eszébe jut. A számot meglátva a mester tudni fogja, hogy Ön megfelelő jelölt-e.

Jolikának felcsillant a szeme, és gyorsan megnyitotta az üzenetküldő alkalmazás ablakát. Már éppen elkezdett gépelni, hogy 123, de gyorsan visszatörölte. Legyen inkább a 472, az mégsem annyira snassz – gondolta, és rányomott a küldés gombra. Gyors reakcióra számított, de amikor már tíz perc után sem

történt semmi, arra jutott, hogy Mátyás mágus őt nem választotta ki, ezért vigasztalásképpen megnéz online egy filmet. Válogatás közben, a filmek cselekmény leírása helyett csak az érdekelte, hogy melyik kapott nyolc vagy afeletti értékelést a tízből. Mikor talált egyet, nézni kezdte.

Fél óra sem telt el, amikor megszólalt a közösségi háló „új privát üzenete érkezett” jelzése. Jolika kikapcsolta a filmet, és olvasni kezdte a kapott üzenetet: Gratulálunk! Azzal, hogy a 472 jutott először az eszébe, Mátyás mágus érzi, hogy Ön alkalmas a pénzmágiára. A varázslat megkezdése előtt a mesternek tudnia kell, hogy hova is küldje az éteren át a pénzt. Ezért fotózza le bankkártyája elő és hátlapját, majd küldje meg neki. Ezután kapcsolja ki telefonját, hogy biztosan semmi ne zavarja meg a pénzmágiát. Ha kész van, dőljön hátra, és várja a csodát!!!

Jolika pontról pontra követte az utasításokat. Érezte, ez végre az ő napja lesz. Megfogadta magában, nem lesz türelmetlen. Ezért csak vacsora után pillantott rá bankszámla-

egyenlegére. Először azt hitte, hogy rosszul lát. A számlán jóval kevesebb összeg volt, mint amire emlékezett. Gyorsan megnézte számlatörténetét, melyen számára ismeretlen, bankkártyával fizetett rendelések sorakoztak. – Valaki más használja a kártyáját. – gondolta Jolika miközben remegő kézzel visszakapcsolta telefonját. Kétségbeesetten hívta fel bankját, és gyorsan letiltatta bankkártyáját. A banki ügyintéző javaslatára másnap feljelentést tett a rendőrségen. Azt már csak a bíróságon tudta meg, hogy pénzét Mátyás mágus költötte el. Ahogy ezt tette többi áldozata esetében is.

Magyarázat a történethez:

Ahhoz, hogy egy kártyával fizetni lehessen, nem szükséges annak fizikai jelenléte. Elég csak tudni az elő és hátlapján szereplő információkat. Ezért ezeket sohase osszuk meg másokkal. Még akkor se, ha csak szeretnénk felkutatni a talált bankkártya tulajdonosát.

Jó tudni, hogy a csalók előszeretettel használják a közösségi oldalak reklámfelületét arra, hogy megtévesszék áldozataikat. Segítségükkel olyanokat is el tudnak érni, akik fi-

zikai valójukban egyébként nem tudnának. Másokat is megvédhetünk azzal, ha bejelentjük a megtévesztő közösségi oldal posztokat az oldal üzemeltetőinek.

Érdeemes a bankszámla, bankkártya tranzakciókhoz sms értesítést beállíttatni. Így nem csupán a következő hónap elején érkező bankszámla kivonatból értesülünk a nem kívánt tranzakciókról, valamint lehetőségünk van azonnal intézkedni a továbbiak megelőzése végett. Például úgy, hogy letiltatjuk a kompromittálódott bankkártyát vagy zároljuk a bankszámlán lévő összeget.

2. történet

A nagy ötlet

– És végül a munkafázis végén elkészül maga a termék. – Ezzel a mondattal Szomolai Benedek prezentációjának végéhez ért. Nem volt elégedett magával, ennél többet kellett volna beszélnie, hiszen elég nehezen jutott be

a Nagy Emberhez. De az is igaz, hogy már kétszer is elhalasztották a találkozót, de most végre itt ül, és saját laptopján mutathatja be neki terveit. Egy pillanatra elhallgatott, majd nagy levegőt vett, és a Nagy Ember szemébe nézve, csak ennyit kérdezett: – Hogy tetszik Önnek?

– Nem rossz, nem rossz. – ingatta fejét a Nagy Ember, s mosolyogva így folytatta: de mintha még nem láttam volna minden részletet.

Szomolai értette a célzást. Elővette a ki nyomtatott terveit, melybe már jó előre becsomagolt ötszáz ezer forintot. Kicsit remegett a keze, mikor átadta, emiatt egy pillanatra elő is bukkant a 20 ezres köteg. Mikor meglátta a kenőpénzt, a Nagy Ember elégedetten bólogatni kezdett.

– Igen, úgy látom most már rendben leszünk. Tőlem meg fogja kapni a szükséges támogatást. Most elmehet. – utasította Szomolait, aki összecsukta laptopját, és keserűséggel a szájában távozott a Nagy Ember irodájából. Örölnie kellett volna, hiszen végre

hozzáfoghat álma megvalósításához, de csak arra tudott gondolni, hogy az ötlete magát is el tudta volna adni. A nála lévő laptopon egy remek üzlet terve van.

Az eset után pár nappal már túllépett a történeteken. Most már csak vállalkozása beindítására koncentrált. Elindult a termékét támogató honlap, melynek kapcsolati részében egyelőre saját e-mail címét adta meg. – Lesz majd céges e-mail címem meg irodám, mint a Nagy Embernek. – gondolta magában, miközben egy számára ismeretlen feladótól érkező e-mailt nyitott meg. Elolvasta, és az ereiben meghűlt a vér. A levélben ez állt:

„Nem ismersz engem, de én ismerlek téged. Tudom, hogy jelszavad az, hogy habostorta.

Mit tudok még? Tudom például azt, hogy mit tettél. Hozzáfértem a géped web-kamerájához, és rajta keresztül mindent felvettem. Majd összegyűjtöttem ismerőseid adatait az üzenetküldő, levelező és böngésző alkalmazásokból. Csak, hogy legyen hova elküldeni a felvételt.

Vagy ezt nem szeretnéd?

Ebben az esetben küldj el nekem 800 dollárt Coinban, és a mi kis titkunk marad az eset. (Ha nem tudod hogyan kell Coinnal bánni csak írd be a keresődbe „Coin vásárlása és küldése” kifejezést.)

Coin címem: B4Tzhga45RTrg. 24 órát tudok adni a tranzakcióra. Szóval hajrá, az óra ketyeg.”

Szomolai elkerekedett szemmel olvasta el újra és újra az e-mail sorait. A jelszónál többször is megállt. – Ez tényleg az ő jelszava, bár mostanában már nem ezt szokta használni az online regisztrációnál, de ez most egyáltalán nem lényeges. – gondolta. Csak az, hogy elő kell keríteni 800 dollárt. Mivel pénzét elköltötte vállalkozása beindítására, de bevétele még nem volt, ezért barátaitól kért kölcsönt. Majd felhívta a honlapját készítő programozó ismerősét azért, hogy segítsen neki Coint utalni. Bánta már, hogy nem ragasztotta le laptopja kameráját, hiszen úgyis csak ritkán használja. A kriptovalutát elutalta, és várt. A határidő letelte után körbehívta pár barátját, hogy kap-

tak-e valamilyen furcsa videóüzenetet mostanában, de nemleges válaszokat kapott. Rémálomba illő nap után, kicsit megnyugodott. Később még sokszor eszébe jutott ez az ominózus e-mail, s ezután, ha valamit el akart intézni, mindig az egyenes utat választotta.

Sohasem tudta meg, hogy csak átverték. A zsaroló kezében csak egy e-mail cím és jelszó páros volt, videó felvétellel sohasem rendelkezett.

Magyarázat a történethez:

Egy e-mail és egy jelszó párost viszonylag könnyű megszerezni. Ehhez még magasszintű technológiai tudásra sincs szükség, mivel a különböző alkalmazásfeltörésekből származó adatokat bárki megvásárolhatja. Ezekben szereplő információk felhasználásával már könnyen összeállítható egy hihető zsaroló e-mail. Ha az adatok között van e-mail cím, akkor a zsaroló már tudja hova kell küldeni levelét, a jelszóval pedig hitelesíti mondanivalóját, mivel azt mindenki egy titkos dolognak gondolja. Amikor ilyen üzenetet kapunk először érdemes rákeresni a kapott levél szöve-

gére, melyből kiderülhet, hogy már más is kapott hasonlót, s csak egy zsaroló kampánynak lettünk az áldozata.

Biztonsági szempontból a web kamerákkal kapcsolatban érdemes azt is tudni, hogy technológiailag megoldható azok távoli bekapcsolása. Ezért amikor nincsenek használatban, mindig legyenek letakarva.

A <https://haveibeenpwned.com> oldalon leellenőrizhető az, hogy e-mail címünk része-e az ismerté vált adatszivárgásoknak.

3. történet

Csak még egy poszt

Almár Béla már alig várta, hogy elkezdődjön a nyári szabadsága. Imádott utazni, de ennél még jobban szerette, ha dicsekedhetett azzal, hogy hova is fog az adott évben eljutni. Már fiatalkorában fűnek-fának elmesélte, hogy Spanyolországba vagy Olaszországba készül éppen, és hogy ott mennyi időt fog

eltölteni. A közösségi háló elterjedésével a lehetőségei megsokszorozódtak. Amit ő maximálisan ki is használt. Már március, április tájékán el kezdte szórni a bejegyzéseket arról, hogy éppen sikerült szállást vagy repülőjegyet foglalnia. Az indulás napjáig pedig számolatlanul osztott meg számára érdekesnek tűnő információkat kiszemelt célpontjáról. Természetesen mindegyikbe belecsempészve azt, hogy ő bizony ezeket idén mind személyesen látni fogja.

Ebben az évben Amerika volt soron. Ezzel kapcsolatban mindenről posztolt: meglett az időpont, megigényelte, majd meg is kapta vízumát, összeállt az útiterv. Sőt az utazás egyes állomásainak mindegyike megkapta a maga külön bejegyzését. A posztoknál mindig engedélyezte az újra megosztást, had lássák minél többen, hogy neki micsoda útra is telik.

Az indulás napján készített, és megosztott egy mosolygós szelfit a háza előtt, majd a repülőtéren és felszállás közben még egyet. Amerika annyira lázba hozta, hogy a túra alatt folyamatosan posztolt. Most egy múzeumban